

Ζωρζ Σαρή

Νινέτ

μυθιστόρημα

ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη λογοτεχνία – Νεανικά μυθιστορήματα

Ζωρζ Σαρή, *Νινέτ*

Επιμέλεια, διορθώσεις: Ρόη Μανιάτη, Νάντια Κουτσουρούμπα

Σελιδοποίηση: Χαρούλα Κοντορούση

Φιλμ, μοντάζ: Μαρία Ποινιού-Ρένεση

Copyright© Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και κληρονόμοι Γεωργίας Καρακώστα (Ζωρζ Σαρή), 1992

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Φεβρουάριος 1993

Ακολούθησαν οι ανατυπώσεις Μαρτίου 1993, Ιουνίου 1993, Δεκεμβρίου 1993,

Απριλίου 1994, Σεπτεμβρίου 1994, Ιανουαρίου 1995, Μαρτίου 1995, Ιουνίου

1995, Οκτωβρίου 1995, Μαρτίου 1996, Αυγούστου 1996, Νοεμβρίου 1996,

Φεβρουαρίου 1998, Φεβρουαρίου 1999, Οκτωβρίου 1999, Ιουνίου 2000,

Φεβρουαρίου 2001, Ιανουαρίου 2002, Δεκεμβρίου 2002, Οκτωβρίου 2003,

Νοεμβρίου 2004, Ιανουαρίου 2006, Ιανουαρίου 2007, Νοεμβρίου 2007,

Σεπτεμβρίου 2008, Αυγούστου 2009, Νοεμβρίου 2010, Μαΐου 2011

Πρώτη παρουσία έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Ιούνιος 2012

KET 7899 ΚΕΠ 572/12

ISBN 978-960-16-4498-1

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΛΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: ΚΟΡΥΤΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),

570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Στη Νινέτ

I

Οδηγός

Ξεπρόβαλε στο φως του κόσμου κι άρχισε να κλαίει. Τα μωρά, μόλις γεννιούνται, κλαίνει κι όσοι, ανυπόμονοι, ανήσυχοι, τα περιμένουν αμέσως λυτρώνονται από τον φόβο που μήνες παραμονεύει μουλωχτός. Εφόσον κλαίνει, πάει να πει πως είναι ζωντανά.

Ο Σωκράτης άκουσε το πρώτο κλάμα και τα πόδια του καρφώθηκαν στο πάτωμα. Πάνω από οκτώ ώρες έκοβε βόλτες στον διάδρομο, μπροστά στην κλειστή πόρτα. Να 'ταν αγόρι; Ήταν κορίτσι. «Το δεύτερό μας θα είναι αγόρι...» αυτοπαρηγορήθηκε ο πατέρας και παρακάλεσε τη μαμή να του επιτρέψει την απαγορευμένη είσοδο.

Ο πρωινός ήλιος είχε χωθεί μέσα στην κάμαρη κι άστραφταν τα μπρούντζινα πόμολα του μεγάλου κρεβατιού. Όλα γύρω ήταν καθαρά και συγυρισμένα. Κάθε ίχνος πάλης είχε εξαφανιστεί.

Η Έμμα, λίγο χλωμή, όμως πολύ ήρεμη, ακουμπούσε το ξανθό της κεφάλι πάνω στο λευκό μαξιλάρι και κρατούσε στην ξαπλωμένη αγκαλιά της το μωρό: μια μικροσκοπική μούμια με μελιτζανί προσωπάκι –μελιτζανί ίσως από το πολύ κλάμα– και τόσο μα τόσο ζαρωμένο, που δεν ξεχώριζες μάτια, μύτη, στόμα...

Τρόμαξε ο πατέρας.

— Φίλησε τη γυναίκα σου, του είπε η Μαριάνθη, η αδερφή του.

Τα χείλη του Σωκράτη μόλις που άγγιξαν το μάγουλό της και η Έμμα ένιωσε τον πανικό του άντρα.

— Κλαίει γιατί είναι φασκιωμένο... Στην πατρίδα μου ποτέ δε φασκιώνουν τα μωρά. Από την πρώτη μέρα τ' αφήνουν ελεύθερα να κουνούν τα ποδαράκια τους...

— Κύριε ελέησον, φώναξε η κουνιάδα της, η Μαριάνθη, που ήξερε από μωρά κι ας μην είχε αποκτήσει ποτέ δικό της, μια κι ήταν γεροντοκόρη. Εδώ, νύφη μου, δεν είναι Αφρική, είμαστε στην Πόλη! Σαράντα μέρες θα το 'χεις το μωρό στις φασκιές, να ισιώσουν τα πόδια του...

Και η μαμή, που είχε ξεγεννήσει τόσα και τόσα παιδιά, είπε:

— Κλαίει γιατί πεινάει. Μόλις η κυρία αρχίσει να το θηλάζει, θα σταματήσει.

Η Έμμα έσφιξε το μωρό πάνω σ' ένα στήθος που ξεχείλιζε από γάλα κι ευχαρίστησε τον Θεό, που της χάρισε ένα τόσο όμορφο πλάσμα. Ξανθουλό χνούδι, μεταξένιο, σκέπαζε το κεφαλάκι του, που έμοιαζε με πεπονάκι· τα μάτια του ήταν μπλε και το στόμα του είχε το σχήμα της καρδιάς.

— Σωκράτη, είπε στον άντρα της, να 'σαι ευλογημένος.

Γέμισαν δάκρυα τα μάτια του Σωκράτη. Τόσους

μήνες είχε αφοσιωθεί σ' αυτή την αόρατη ύπαρξη. Τη φρόντιζε. Έβγαζε περίπατο την Έμμα –ο γιατρός έλεγε πως οι περίπατοι κάνουν καλό στις εγκυμονούσες–, της έδενε τα κορδόνια των μποτινιών της, για να μη σκύβει, και τις νύχτες, στο διπλό κρεβάτι, ακουμπούσε προστατευτικά το χέρι του πάνω στη φουσκωμένη κοιλιά που του ετοίμαζε τη συνέχεια της ζωής του. Αν ήταν αγόρι, θα του έδινε το όνομα του πατέρα του: Γεώργιος.

– Και πώς θα την ονομάσουμε, καλή μου;

– Νινέτ, είπε η Έμμα.

– Χριστός κι Απόστολος! φώναξε η Μαριάνθη. Γιατί είναι; Τι πάει να πει «Νινέτ»; Η μητέρα μας ονομάζεται Μαρία και η δική σου Ελένη...

– Θυμάσαι, Σωκράτη; είπε η Έμμα.

Πριν από μήνες, πριν ακόμη πληροφορηθούν πως ένας τρίτος άνθρωπος θα εισέβαλλε στη ζωή τους, είχαν αγαπήσει μια μικρή Νινέτ, που ζούσε μέσα στο μυθιστόρημα της κυρίας Ντε Πρεσσανσέ *Η χαρούμενη φωλιά*. Το βιβλίο το 'χαν στο προσκεφάλι τους και δε χόρταιναν να το διαβάζουν.

– Σύμφωνοι, θα τη φωνάζουμε Νινέτ· όμως πρέπει να της δώσουμε κι ένα χριστιανικό όνομα – και γιατί όχι δύο; Ελένη-Μαρία.

Ο Σωκράτης φίλησε τρυφερά τη γυναίκα του.

– Πάω ν' αναγγείλω τη γέννησή της στις οικογένειές μας.

Πρώτα έγραψε στην πεθερά του.

Κωνσταντινούπολις, 2 Αυγούστου 1911

Σεβαστή μας μητέρα,

Σήμερα το πρωί, στις εννέα παρά δώδεκα λεπτά, ύστερα από μια νύχτα γεμάτη φριχτούς πόνους, η Έμμα γέννησε την εγγονούλα σας, την Ελένη-Μαρία. Σας παρακαλώ από τα βάθη της πατρικής μου καρδιάς να μας δώσετε την ευχή σας. Την έχουμε ανάγκη. Σε έναν μήνα ξεκινάμε μια καινούρια ζωή. Θα φύγουμε για την Οδησσό, όπου διορίστηκα καθηγητής των γαλλικών στην Εμπορική Σχολή...

Η πεθερά, η οποία ως τότε δεν ήθελε ούτε ν' ακούσει το όνομα του γαμπρού της –«Τούρκο» τον ανέβαζε, «Τούρκο» τον κατέβαζε–, η οποία είχε αρνηθεί να δώσει τη συγκατάθεσή της σ' αυτόν τον ανάρμοστο γάμο, συγκινήθηκε τόσο πολύ, που αμέσως, τηλεγραφικά και εξπρές, έστειλε τις ευχές της και μαζί ένα έμβασμα αρκετά σημαντικό, μέσω της Τραπεζίς Γαλλίας, για την εγγονή της...

Το «Μπέλλα Ρόσσια» θα σήκωνε άγκυρα στις οκτώ το πρωί. Οι αποσκευές τους είχαν φορτωθεί από την προηγούμενη μέρα κι ο Σωκράτης, πριν ακόμη φέξει, ξύπνησε την Έμμα.

— Γρήγορα, τάισε το παιδί, άλλαξέ το...

— Μα η μικρή τρώει στις έξι κι είναι ακόμη πέντε...

— Ας φάει σήμερα λίγο πιο νωρίς, δε θα πάθει τίποτε. Εμείς θα πάθουμε, αν χάσουμε το βαπόρι...

Θα ήταν μάταιο τέτοια στιγμή να προσπαθήσει η Έμμα να λογικέψει τον Σωκράτη. Τον ήξερε πια. Σηκώθηκε, ξύπνησε το μωρό κι αυτό έβαλε τα κλάματα. Ησύχασε μόνο για λίγο, όσο πιπιλούσε τη μητρική ρώγα, κι ύστερα συνέχισε να κλαίει. Με τα μπαγκάζια τους στο χέρι στήθηκαν από τις εφτά το πρωί στην αποβάθρα και περίμεναν. Τι άλλο μπορούσαν να κάνουν; Πριν ξεκινήσει ένα πλοίο, και μάλιστα τόσο μεγάλο όσο το «Μπέλλα Ρόσσια», πριν ανεβούν οι επιβάτες, χρειάζεται να γίνουν ορισμένες διαδικασίες, και μάλιστα πολυθόρυβες. Είναι και τ' απρόοπτα. Εκείνο το πρωί αστυνόμοι με κόκκινα φέσια και τσιγκελωτά μουστάκια έψαχναν –και τελικά

βρήκαν– τον λαθρεπιβάτη που από την προηγούμενη νύχτα τα 'χε καταφέρει να κρυφτεί σ' ένα αμπάρι. Ο δύστηχος –ποιος ξέρει για ποιο λόγο;– ήθελε να το σκάσει. Έκλαιγε τούρκικα την ώρα που τον κατέβαζαν μπήγοντάς του τον υποκόπανο στα πλευρά... Ύστερα πλάκωσαν οι τελωνειακοί. Μια ανώνυμη γραφή τούς είχε καταγγείλει κάποιο λαθραίο φορτίο. Αναστάτωσαν το βαπόρι ώσπου να το βρουν. Στο αναμεταξύ οι φορτοεκφορτωτές ανέβαζαν τις αποσκευές που είχαν καταφτάσει την τελευταία στιγμή. Ο ανθυποπλοίαρχος φώναζε στους ναύτες, φώναζε κι ο κόσμος που είχε κατακλύσει την αποβάθρα, άλλοι φώναζαν τούρκικα κι άλλοι ρώσικα. Ένας λοστρόμος βρήκε την ώρα να κάνει φασίνα στο κατάστρωμα και πιτσιλούσε τους επιβάτες που περίμεναν. Με τούτα και με τ' άλλα, έγινε οκτώ, έγινε εννιά, πήγε δέκα, κι ακόμη να σαλπάρει το «Μπέλλα Ρόσσια»· και η Έμμα στεκόταν όρθια με τη Νινέτ αγκαλιά, που έκλαιγε, έκλαιγε δίχως να παίρνει ανάσα. Όταν επιτέλους έδωσε ο Αλλάχ και το πλοίο ξεκίνησε, ήταν περασμένες έντεκα. Ο Σωκράτης είχε πληρώσει καμπίνα με δυο κουκέτες. Ευτυχώς που δεν τη βρήκε κατειλημμένη, μεγάλος ο συνωστισμός. Βοήθησε τη μητέρα και το παιδί να βολευτούν στον τοσοδά χώρο κι εκείνος βιαστικός ανέβηκε στο κατάστρωμα, να προλάβει να δει την Πόλη, που απομακρυνόταν. Μέσα από τα δάκρυά του είδε τους μιναρέδες, που με τις αιχμές τους απειλούσαν τον ασυννέφιαστο ου-

ρανό. Άφηνε πίσω του την Αγια-Σοφιά με τις τρυφερές καμπύλες της.

Κάτω, κλειδωμένη στην καμπίνα, η Έμμα τάισε τη Νινέτ, την άλλαξε, τη νανούρισε, κι όταν αποκοιμήθηκε, ήρθε η σειρά της να βάλει τα κλάματα. Πριν από έναν χρόνο είχε εγκαταλείψει το Σαιν Λουί, για να παντρευτεί χωρίς τη συγκατάθεση της μητέρας της έναν άγνωστο, *le beau Grec*,¹ που την έκλεισε στην αγκαλιά του και την κουβάλησε στην Κωνσταντινούπολη. Δεν πρόλαβε να γνωρίσει τον τόπο, να στήσει το διπλό κρεβάτι με τα μπρούντζινα πόμολα, μόλις που πρόλαβε να τα γυαλίσει, να γεννήσει τη Νινέτ και να την πάλι σ' ένα καράβι με προορισμό μια σκέτη κουκκίδα που ο Σωκράτης είχε εγκλωβίσει με το καλοξυσμένο μολύβι του πάνω στον γεωγραφικό χάρτη. «Εδώ είναι η Οδησσός, καλή μου» της είπε και η φωνή του δεν ήταν καθόλου μα καθόλου σταθερή.

1. Τον ωραίο Έλληνα.

Μόλις ο Σωκράτης ξεμπάρκαρε στην Οδησσό, άφησε στο ξενοδοχείο την Έμμα με τη Νινέτ, έτρεξε στην Τράπεζα Κτηματικής Πίστεως και ζήτησε να δει τον διευθυντή. Ο διευθυντής, ο κύριος Νικηφόρος Καραζήσης, τον δέχτηκε στο πολυτελέστατο γραφείο του. Ο Σωκράτης, λίγο ταραγμένος, όμως γεμάτος πίστη, έκανε ένα σημείο με τα δυο δάχτυλα του δεξιού χεριού ενωμένα και τα χείλη του πρόφεραν ευκρινώς μία και μόνη λέξη, ένα όνομα: Σαρλ. Κι άμέσως ο κύριος Καραζήσης σηκώθηκε και τον έσφιξε στην αγκαλιά του.

«Άδελφέ μου» του είπε κι ας τον έβλεπε για πρώτη φορά.

Οι δυο άντρες φιλήθηκαν σταυρωτά στα μάγουλα.

Ο Σωκράτης μπορούσε να βασιστεί στον Νικηφόρο. Ήταν κι οι δυο τους τέκτονες,² υπηρέτες του Μεγάλου Αρχιτέκτονα του Σύμπαντος. Ίσοι στη ζωή, ίσοι μπροστά στην αιωνιότητα. Τίποτε δεν τους χώριζε.

2. Τέκτονας: Μέλος του τεκτονισμού. Ο τεκτονισμός είναι μυστική θρησκευτική-πολιτική οργάνωση που εμφανίστηκε γύρω στον 17ο αιώνα στην Αγγλία κι αργότερα εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο. Βασικό συστατικό της είναι η αλληλεγγύη των μελών της, τα οποία επικοινωνούν μεταξύ τους με ιδιαίτερα σημεία-σύμβολα αναγνώρισης.

Ύστερα από λίγες μέρες ο Σωκράτης είχε πάει στο σπίτι του Νικηφόρου Καραζήση. Μια καμαριέρα με κάτασπρη κολλαριστή ποδιά του είχε ανοίξει την πόρτα. Χωρίς να τον ρωτήσει ποιος ήταν –θα είχε πάρει εντολές– τον είχε οδηγήσει στο σαλόνι. Θάμπωσαν τα μάτια του. Πρώτη φορά στη ζωή του ο Σωκράτης αντίκριζε τόση πολυτέλεια, τόση ομορφιά, τόσο πλούτο. Τα πόδια του βούλιαζαν σ' ένα παχύ χαλί με πολύπλοκα πολύχρωμα σχέδια, που σκέπαζε όλη την επιφάνεια του χώρου. Τα καθίσματα, οι καναπέδες, οι πολυθρόνες, οι μπερζέρες, τα ταμπουρέ ήταν ταπετσαρισμένα, άλλα με γκομπλέν άλλα με βελούδο. Οι τοίχοι ήταν καλυμμένοι με πίνακες πλαισιωμένους με επίχρυσες σκαλιστές κορνίζες, *natures mortes*,³ θαλασσογραφίες, πορτρέτα, με τ' όνομα του ζωγράφου σε αστραφτερή μπρούντζινη πλακέτα. Σ' ένα στρογγυλό χαμηλό τραπέζι υπήρχαν ένα σωρό διακοσμητικά αντικείμενα· ταμπακιέρες ασημένιες και χρυσές, βεντάλιες από ελεφαντοστό, βεντάλιες σπανιόλικες, κουτιά πυρογραφημένα, κεχριμπαρένια κομπολόγια κι ένα κηροπήγιο ανάμεσα στα τόσα ετερόκλητα αντικείμενα: μια γυναίκα από καθαρό ασήμι με έξι χέρια, που όλα τους κρατούσαν άσπρα κεριά. Τα δυο παράθυρα ήταν κυριολεκτικά ντυμένα με βελούδο. Μεταξωτά κορδόνια δεμένα σε μπρούντζινους αστραφτερούς χαλκάδες ανασήκωναν στα πλάγια τα πορφυρά παραπετάσματα, αφήνοντας το φως της ημέρας να

3. Νεκρές φύσεις.

διαπερνά τις κατάλευκες κεντητές κουρτίνες που έκρυβαν τα τζάμια. Ωστόσο εκείνο που αιχμαλώτισε την προσοχή του Σωκράτη ήταν το τεράστιο γραφείο –ένα τέτοιο γραφείο θα ήθελε μια μέρα ν' αποκτήσει– και πίσω από το γραφείο η βιβλιοθήκη, που κάλυπτε όλο τον τοίχο. Οι τόμοι ήταν χρυσόδετοι κι έμοιαζαν από μακριά ανέγγιχτοι.

Ο φίλος του του είχε φανερωθεί πίσω από ένα γιαπωνέζικο παραβάν, που έκρυβε μια μικρή πόρτα. Ήταν μόνοι τους στο σαλόνι κι είχαν αγκαλιαστεί και φιληθεί σταυρωτά, όπως είχαν αγκαλιαστεί και φιληθεί στο επιβλητικό γραφείο της τράπεζας. Ο Νικηφόρος είχε καθίσει τον Σωκράτη αντικριστά του σε μια αναπαυτική πολυθρόνα.

«Αδελφέ μου» του είχε πει, «πέρασα από τη σχολή. Ο Αδελφός μας, ο Σαρλ Βουτσινάς, τους είχε ειδοποιήσει. Τώρα ξέρουν πως είσαι φίλος μας, έχουν τις καλύτερες συστάσεις. Θα γίνεις σύντομα διευθυντής. Ναι, ναι, διευθυντής. Βασίσου σ' εμένα, ο τωρινός παραγέρασε. Υπάρχει κάποιο διαμέρισμα, μικρό, στην οδό Κουζνιέτσναγια, κοντά στη σχολή, φτηνό, να το νοικιάσεις για κανένα χρόνο· κάποια απαραίτητα έπιπλα θα σου παραχωρήσει η σχολή ώσπου να εκτελωνιστούν τα δικά σου – φρόντισα και γι' αυτό, έγγραψα στην Αγία Πετρούπολη, έχουμε κι εκεί έναν Αδελφό, θα βοηθήσει να σταλεί η άδεια εκτελωνισμού το ταχύτερο δυνατόν. Όχι, μην πεις λέξη, είμαστε Αδελφοί...».

Κι ύστερα είχε μπει στο σαλόνι η κυρία Καραζήση. Ο Σωκράτης σάστισε όταν την είδε να φανερώνεται μπροστά του λες κι είχε ξεπεταχτεί από 'να μαγικό κουτί. Δεν την περίμενε τόσο νέα. Ήξερε πως ήταν μητέρα τεσσάρων παιδιών. Όχι τόσο όμορφη σαν την Έμμα, ωστόσο είχε έναν αέρα, μια κομψότητα, κι όταν μιλούσε, τα χαρακτηριστικά της παιχνιδίζαν όλο πονηριά.

«Χαίρομαι που σας γνωρίζω» του είχε πει, τείνοντάς του τα δυο της χέρια. «Μου μίλησε ο Νικηφόρος για σας, για την οδύσσειά σας...»

Ο Σωκράτης τής απαρίθμησε συγκινημένος τα όσα τράβηξαν, προπαντός με την υγεία της μικρής. Μόλις πάτησαν το πόδι τους στην Οδησό, το μωρό άρχισε να μη δέχεται το μητρικό γάλα, το ξερνούσε, καθημερινά έχανε βάρος. Ο γιατρός του βρεφικού σταθμού είπε πως προφανώς το γάλα της μητέρας είχε κόψει και πως έπρεπε ν' αντικατασταθεί με άλλη τροφή: καλαμπόκι και κριθάρι σε σκόνη, που διαλύεται σε βρασμένο νερό. Αμέσως αγόρασαν ένα μπιμπερό –και τι δε βρίσκει κανείς στη Ρωσία, ακόμη και μπιμπερό!– κι ευτυχώς τώρα είχε πάρει τ' απάνω της. Όχι πως δεν έκλαιγε, έκλαιγε. Όμως έτρωγε με βουλιμία.

«Πρέπει να γνωρίσω το γρηγορότερο τη γυναίκα σας και το κοριτσάκι σας» είχε πει η κυρία Καραζήση.